



...dign...
...ola: rap...
...bonis op...
...me ab oī p...
...ellum s...
...ad eritū aīe m...
...quasi a...
...prima refuge...



LIBER

LIBER V. 510

admitte quærimoniam meam, et ex tua promissione verum celestium instrues, os loquens mihi, contradicere, aut resistere neque fur in conspectum tuum supple. dures tuas perueniat. libera um recepsisti, ab omni periculo, is, saluum seruas, et incolumem.

III. IIII.

Quæstabunt labia mea
Inuenieris me iustificatione
Pronunciabit lingua
Pium: quia

animi promissio, ut do
me Domine, et verbi
in explic
abra quæ
abra quæ
non erit certe ullum
is benefi
m, nisi d
osuo. am
VI. VII.
at manus tua ut saluet me: quon
andata tua elegi.

Quare Deus inuocandus. Ut animo, et cogitatione doctrinam celestem comprehendere, et pure, ac sincere alijs explicare possim, subblata voce clamorem ad te edo. Quare tueri meo et defende: ut de tuorum decretorum præscriptionibus viam, et mores gubernare queam.

III. IIII.

Præueni in immaturitate & manu: quia in verba tua super spera
Præuenerunt oculi mei ad re
culo, ut meditarer eloquia tua.

Quo ardore animi, quæ est fides, à circumstantiis. Antelucanis horis euigilans, ortum solis quiritat præuerto, omnem spem meam, præsidiumque in tuo veruens. Nondum cum vaga celo sidera fulgens aurora fulgillum relinquo, ut mediter verbum tuum: deq; tuis in ad curæ me commisso sermones habeam.

V.

Vocem meam audi secundum
fericordiam tuam Domine: & secundum
dum iudicium tuum viuifica me

Cuius fiducia orandum, non videlicet vilius vi
meriti, quod ab opibus nostræ naturæ proficisci potest.
tum misericordiae, et clem
ta peccata, inquit Ambrosius
implorantis tuam
tam mihi hanc quam
ex hominibus

Handwritten text in a Gothic script, likely a continuation of the Latin text or a commentary. It is partially obscured by the binding and other markings.



COENA
DOMINI
SACRAMEN-

TUM.

SIGNUM GRATIÆ.

Scholasticæ Orthodo-
xologias

Exegemate



Sub Hyacintho Surge!

COENA

• Mart Luth. parv. Catechismo:
 Cur vis Sacramentum Altaris sumere?
 Item: Quid est Sacramentum?
 et: Sacramentum Altaris est verum Corpus & Verus Sanguis.
 et in quest: Qui potest Corporalis Manducatio?
 Resp. Verba: pro vobis dat. & eff. sunt tanquam
 caput & summa in Sacramento.

est

^b Phil. Melanchthon
 Loc. de Eccl. Sacramē-
 tum est signū Gratia,
 et rurs. Sacramēta sunt
 Signa volunt. D. item:
 sunt igitur Sacramen-
 ta Signa confirm. Si-
 gilla iustit. &: Cœna
 Domini Significat. &c
 lib. 1. Dial. de Relatio-
 ne reg. 2. Significatum
 Tanquam ablu.
^c lib. 4. Dial, in loco à
 Signis
^d Exam. ordin. loco de
 Cœnâ Domini Sacra-
 mentum verbum visi-
 bile. loc. de Eccl. Vult
 illustri testimonio visi-
 bili ostendere promiss.
^e 1. 1. Dial. de Rel. reg.
 2. fundamentū est Mer-
 ito in aquam (materi-
 ale. reg. 6.) pronunciatio
 verborum

SIGNUM

Gen. 17. vers. 11.
 Et erit (Circumciso.)
 in Signū Exo. 12. v. 13
 Et Sanguis ille erit vobis
 in Signū, ut videns Sā-
 guinem illum prater-
 eam Rom. 4.
 vers. 11. σημεῖον ἔλαβε
 περιτομῆς σφραγίδα.
 Signum accepit (cir-
 cumc.) sigillum.
^e Quidam incur-
 rens in sensus. videli-
 cet Tactum, Gustum
 d. Visum.
^f Subjectō seu Ma-
 teriā
 Pane, Calice.
 Formā.
 Action. { Cibationis.
 { Potationis.

SACRA-

Mart. Luth.
^b Parv. Catech. Cur vis
 Sacr. sumere?
 Resp. Volo animam
 meam ex aqvo
 Verbo Dei atq; Signo
 confirmare.
 Tamēn in confess. eri-
 am. Quid. iure:
 Volo Sacramentum
 nob. à Christo tanq-
 Signū gratia sumere.
^d in Cant. Christ vnser
 Herr zum Jordan.
 Das Aug allein das
 Wasser sieht. * Apolog.
 August. Conf. Art. 13.
 Mit den Siechbaren
 dingem. Catech. Luth.
 ma. es heisset. Accedat
 verbum ad Elemētā.

DOMI-



DOMINI

Phil. Mel. Exam: Ordin: de Cœnâ Domini. Sacramenta esse testimonia apl.
 de Voc. publ. rit. Est nomen Ministerii, in quo unus multis servit exhibens Sacramentum.
 item in Cœna Domini Sumtio habet rationem Sacramenti. et prius intelligenda est ratio Sacramenti.

MENTUM.

Mart. Luth.
 Parv. Catech. Tamē in confes. conseq. respēct.
 Quid tūm postea. Volo etiam Sac. tanquam signum Gratia sumere.
 Der Glaub im Geist die krasse versteht des Blutes Ihesu Christi / die allen schaden heilen thuet.
 Parv. Catech. Quid verb prodest sic comedisse? Nempe quod in Sacramento nobis condonatio peccatorū, Vita & iustitia tribuntur.
 Item. Warum wil tu rē. auff dz ich lerne glauben; Das Christi vmb meiner sū-

GRATIÆ.

Gen: 17. v. 11. Fœderis inter me & inter vos. τὸ τῆς διαθήκης τῆς παλαιῆς.
 Rom. 4. v. 11. Iustitia Fidei qua est in preputio, τὸ τῆς κατὰ τῆς διαθήκης τῆς παλαιῆς.
 Matth. 26. v. 28. Novi Testamenti. in Remissionem.
 Realiter seu expressè Positive;
 Affectionis faventis.
 Matth. 26. v. 28. τῆς παλαιῆς κατὰ τῆς διαθήκης τῆς παλαιῆς.
 Synecdoch. Rationali seu comprehensivè.

b. Phil. Mel. Loc. de Eccl. Sac. est signum Gra. & rurs. Sac. sunt. Sig. Voluntatis Dei erga nos &c. item. Sunt igitur Sac. signa confirmantia Eadem erga Deum. Siggill. Iustitiæ.
 c. Et Cœna Domini significat, nos esse Membra Christi & inseri ejus corpori & abluere nos ejus Sanguine.
 lib. 1. Dial. de Relat. reg. 2. Terminus est significatum, videl. Remitti peccata & tāq. Ablui sanguine filii DEI. Exam. Testatur Filius DEI. se applicare Credentibus sua Beneficia se velle incredētibz deinceps esse Sic enim collegit ator. nam Ecclesiam voce Evangelii

f. Tota actio, in qua
nomen Dei invocatur
& fit testificatio
recipi a Deo homi-
nem qui mergitur, ci-
batur, potatur.

in Exam. ordin. Sum-
tio habet rationem
Sacramenti.

g. lib. 4. in Loc. a
Signis.

g. ibid. Rei signifi-
catæ, item (quam)
nunciat.

Matth. 26. v. 26. 27.

28. Accepit panem
fregit & dedit, dicens:

Accipite, comedite,
Hoc est. Et accepit

Calicem, dedit, dic-
Bibite ex Hoc. Hic

est.
Eadem rep: Marc: 14.
v. 22. 23. 24. Luc. 22

v. 19. 20. item 1. Cor.
11. v. 23. 24. 25.

1. Cor. 10. v. 16. 17.

Calix, quem benedici-
mus: Panis quem frā-

gimus.
2. Commonefaciens

Ratiocinante in de
aliā re quæ conjuncta

est i uic
Signo (hoc est, quam
signat.)

DE GRATIA!

Et Quid potest Cor-
poralis Manducatio

&c. Manducare &
bibere eequidem &c.

Que verba sunt circa
Corporalem huius

Cibi & Potus partici-
pationem.

Parv. Catech. Quid
est Sac. Alt? Sub Pa-
ne & Vino in Postill.
Eccles. Domini. Septu-
ages.

An dem leibliche Brod
vnd Wein auff dem

Altar.
in magna. Confesf. de

Cœnâ Domini.
Ohne Brod vnd Bes-
cher wehre der Leib vnd

Blut Christi nicht da-
So fassen nun die wort

das Brodt vñ den Bes-
cher zum Sacrament.

Parv. Catech. Quid
est Sacramentum Alta-

ris? Ad manducan-
dam & bibendum.

Item quest: Quid pro-
dest sic comedisse &

bibisse.
Et Quid potest Cor-
poralis Manducatio

&c. Manducare &
bibere eequidem &c.

Que verba sunt circa
Corporalem huius

Cibi & Potus partici-
pationem.

Omnia hæc Signata insūt Rei (Termino) a signo isto (sūdamēto) signata.

* Ut monet Reg. & de Relati-
vis per applicat. Ter. ph. M.



de willen aus Grosser
 Liebe gestorben sey
 Denn ihn hat bewegt
 für meine Sünde zu
 sterben die grosse Liebe
 zu seinem Vater / zu
 mir vnd zu andern
 sündē. Ioh. 17. Rom. 7.
 Gal. 1. Ephes. 5.
 Cōt. Herr dein Lieb so
 gross dich gezwungē hat
 Postill. Eccles. Fest.
 Corp. Christi.
 Essen vnd Trinken ist
 Glauben an dem Herrn
 Christum & sein Fleisch
 vnd Blut vns erhaltē
 dargegeben hat // auff
 das er vns von Sünd
 Todt vñ Teuffel / Hel
 le vñ allem vnglück er
 löse. Item. Glauben d
 dīß Fleisch & dīß
 Sohn sey / vnd vnser
 willen von Himmel
 kommen vñ sein Blut
 für vns vergossen habe
 dz ist nup vñ ist dz lebē.
 Quest. Catech. Das
 wir lernen erschrecken
 für vnsern Sünden.

Commeētis Evangelii & usio
 Sacramentorum.
 d. & aliquoties:
 de Totā Redem-
 tione (factā per
 Christum)
 item. Testific. Se
 tibi applicare Be-
 neficia Remission.
 in Desin: Coenā
 Domini est Com-
 municatio Cor-
 poris & S. gvi-
 nis Domini nostri
 Iesu Christi.
 ibid. testatur, quod
 DEVS propter Fi-
 lium credentes re-
 cipiat & applicet
 eis promissionem.
 itē Recordatio nō
 simulata est crede-
 re remissionē pro-
 pter Mediatore et
 hac fide erigi p. cū.
 Sicut inquit Ioh. 19
 Qui manet in Me
 et ego, in eo et rur-
 sus viuet et semper sit in
 credētibz Filis Dei
 λόγος, & cū voce
 Evāgelii gestet &
 gubernet eos ibid.
 in Des. Testatur
 se docere, vivifica-
 re & regere Cre-
 dētes per vivifica-
 tionem per spiritū
 sanctū & Restituo-
 tionē vitę eterne.
 Ergo

Principia = Filii DEI, Ioh. 19. & 30
 C H R I = Heb. 7. v. 26.
 liter = S T I per & 29 & 12.
 propter = Don. antis.
 Quē gra = Matth 25
 tiā acce = Mar. 14. Luc
 ptamus. 22. 1. Cor. 10
 11. Hebr. 10.
 p. 19.
 in Remisso-
 nem peccat-
 torum.
 Matth. 26.
 Tor 26: 28.
 Marc. Luc-
 Paul. c. 1.
 In Ge. & caus. antec.
 Misericordie gratuita Exod
 in Spec. et Effec (1. 4. & 8.
 conseq Heb. 9. & 20
 1. Remissionis Peccat. & Re-
 conciliationis. Levit. 17. &
 21. 1. Pet. 3. & 21. Hebr. 9.
 & 26.
 2. Acceptationis gratuita
 quam comitatur & sequitur
 insertatio, incorporatio, in-
 habitatio, CHRISTI, spiritu
 et vivificatione in fidelibus, ut
 in Membris, propter quos sus-
 cētādos et vivificandos susce-
 pit. Corpus & Sanguine, h. e.
 Humanam naturam quā tra-
 dendo Gratiam reparavit.
 Ioh 6. & 55. & c 15 & 45.
 1. Cor. 10. & 17.
 3. Donationis Spiritus S. Incho-
 atis in Fidelibus Novā obediē-
 tiā & vitam eternā. 1. Cor. 6.
 v. 17. Heb. 10. v. 10 Ioh. 6. v 54



Ergo heic dominatur RELATIO.

estq;
Commonefactio Relativa

Phil Mel.
l. 4. Dial.
loco & sign.

Signum enim re-
lativè se habet
ad Rem signatam,
quia, quod est, alte-
rius est, nempe Si-
gnati.

Phil. Mel. l. 1.
reg. 3. de Relativis
Relativa sunt,
quacunq; hoc ip-
sum, quod sunt, ali-
orum sunt, hoc est,
quæ sunt non ut
sint per se, quod
sunt, sed ut id sint
alterius. Sic si-
gnum &c.

Ordine Respectivo. Phil. Mel. l. 1.
Dial. Reg. 5. de
in Duorù collatione. l. 1. D. R. 1. (Relat.
Mente cogitata
respectus ratiocinatione l. 4 l. sig. R. 5.

- 1. Fundamētō
- 2. Relativō.
- 3. Signō.
- 4. Sensibili
- 5. Cœnâ corp.
- 6. Externâ
- 7. Elementari
- 8. Sacramentō

ad

- Terminum. (l. 1. Dial.
- Correlativum. de Rel.
- Rem signatâ. R. 2. Ter.
- Rationatum minus est
sc. insensibile. significa-
- Cœn-gratiæ sc. ani- (tūa
- Internam (ma
- Cœlestem
- Rem sacram.

Materiae



Materiae

Formae

à
signa
te
Panc & Calice
Corporis
Elementari
Terreno

PANEM &
CALICEM
Anima in Gra-
tia datu effu-
sam, in Remis-
sionem pecca-
toru h. e. Grati-
am Spirituale.
Coelestem, vi-
delicet



Corpus CHRISTI, quod est ve-
rus Panis datus pro vita Homi-
num, Ioh. 6. 51.
Cibus vitæ 70. 94. 55. 57. 58. &
Sanguinem CHRISTI, qui est
verus Potus ad vitam eternam
ibid. 70. 52. 54.

id. L. Exemplo est in Baptismo Col-
latio Aque ad Sanguinem
Reg 2 Filius DEI
de Res
latis

Actione
Corporea
Externâ
Elementari
Terrenâ
Cibatione
Potatione
Acceptio
Esu Cor-
Potu (por-
Refectio-
ne
Nutritio-
ne
Conservat
corpor.)

Actionem Gratia
Anima.
Internam Luth. Cât. Hus.
Spiritual
Coelestem.
Cibatione.
Potatione.
Acceptio
Esu (nem
Potum.
Refectio-
Nutritio-
Conservat.

Dass er so
wollt es spei-
sen dass ih-
erz von sun-
den schwer-
n die speis-
se derne Seel
erquicke.
Anima que est
vera Gratia.
Ph. Mel de Bapt.
Terminus est
REMITTIT
peccatum &
TANQVAM
ablui sanguine
Filii Dei.

Luth. in Cât. Paschali. Christus vult
die koste sein / vnd speisen die
Seel allein.

Ita, ut ut Res Externa sunt Absoluta; Elementa in Prædicamento Sub-
stantia, Actio ipsa per se Qualitas; tamèn ut in Sacramento sunt ac
sunt, hoc est, Sacramentaliter, nequaquam sunt Absoluta, sed à vris & Quia
& ordinatè Respectiva. Neq; enim (proprie vel simpliciter.)
Signum est Res significata. & manifestè Absurdū Panem ter-
renum esse Corpus CHRISTI.

Ph. M. Di-
al l. 4. de
fal. à dicto
sec. Quid.

sedebat ad Mensam.
Qui nunc est in caelis quò ascendit, undè rediturus.
Imanet indistractus.
onem corporeã proprie esse cibationem anima & Spiritu &c.
Vnde Lutherus. Derhalben geschieht das Essen (des Fleisches
des Sohns Gottes) im Herzen / vnd nicht mit dem Maule.
et Phi-

l. postil.
Ecclesie
die corp.
Christi.



904.
Ph: com-
ment. super
Ioh. pr.
edit.

lib. 1. Dial.
pred Acti-
onis
ib. Reg. 2.
de Rel.

Ph. M. Dial
lib. 2. in 1.
divisione
Propos.

vid. M. Di-
al. i. 1. de
predicat.

et Philipp. Fide manducatur corpus Christi, non circumg.
&c. Et rursus Lutherus monet id, Quod datur in os, quod
sumitur in manus, non esse ipsum Christum vel Corpus eius:
Man giebt dir Christum nicht in die hende / legt ihn nicht
in Kasten / steckt ihn dir nicht ins Maul. Sic Philippus docet
Sacramentum Exhibere Bonum promissum non esse ipsum
Bonum. Baptismum non ait esse Sanguinem Christi, sed in
Baptismo significari. TANGVAM ablui Sanguine Filii Dei.
Quod verò Luther. in Catech. parvo, Definitionem po-
nit sumtam à potiori, statim monet id esse factum ponendo
Terminum (tangentem Relationis principalius.) pro Funda-
mento, dum retinet fundamentum & subjicit. Sub Pane &
Vino, ut schesin istam relativam & respectum alterum in re-
bus Sacramenti exprimat. Quippè in Interrogationibus Sa-
cramentalibus parvi Catechismi Germanicis sese explicat,
quod Esse sumserit pro Sacramentaliter inesse vel adesse,
docens Sacramentum non esse Corpus & Sanguinem Christi
simpliciter & absolutè, sed in Sacramento esse istud; dum
querit So gleubstu / Daß im Sacrament der wahre Leib
vnd Blut Christi sey? Proinde Signū est Res signata, Panis
est Corpus Christi, & sic reliqua, non nisi figuratè. Et si e-
nim quidam hic ajunt: Est ponitur pro significat; & vos
signū hoc ponit & offert: Expeditus tamen esse videtur De-
currere ad modos predicationis. Breviter responderi potest es-
se Predicationem figuratam & qualis Figura sit. Est au-
tem. Metonymia pro Synechdoche Relationali (non Reali h.
est physicā substantiali & locali vel inclusione vel coexistentiā
& concomitantiā) quum dicitur, Hoc est corpus meū &c. Ob-
servatā quidem analogiā quā dixerat ipse Christus. Ego-
sum panis. Joh. 6: v. 48. ubi sanè Metaphora; nam similitu-
do significatur, quæ est fructus & usus illius Actionis Sacra-
mentalis, juxta reg: Talia sunt Subjecta qualia à predicatis
esse permittuntur. Neq; tamen utrobiquè Nihil est, sed est
alterum

Alterum & Alterum verè Aliquid, & Illi adhaeret & inest
 Respectus secundum Dici ad (Hoc.) objectum, juxta Regu-
 lam 4. Ph. de Relat. Ponitur autem Terminus & Relatio
 pro Fundamento, videlicet Signo. Hoc est Corpus, Hic est
 Sanguis, Edite, Bibite! Tanquam Panis sit Corpus Christi,
 Tanquam Calicis Vinum sit Sanguis, Tanquam Esus iste
 sit spiritualis Esus, tanquam Corporis externus sit Animi in-
 ternus, verò ad Gratiā certificandam &c. Sic Corpus Chri-
 sti de externo Signo prædicatur ut significatione veri corporis,
 quæ est in pane. Et idem statuendum de Vino, de ipsa Mandu-
 catione, Bibitione; quibus Totum Meritum Christi Huma-
 nitate suâ (κατὰ σάρα) patientis ponitur: sicut, quum Filius
 DEI dicitur Peccatum factus: 2. Cor. 5. Peccatum significat
 Terminum, Peccato, ut Fundamento, propositum, scil. quiddam
 Reum, & abjectum in tristissimas pœnas & omnia, quæ sunt
 de Reatu & pœnis ratione peccati in peccatore puniendi.

Phil. Mel.
 Dia. l. de
 Post præ-
 dic.
 id. ibid. de
 Rel.

id. ibid. R.
 s. de Rel.

Signi ad Signatum est Relatio.

Ergò in Sacramento Cœne Domini
 est

Conjunctio Rei cum Signo

Relativa Respectiva:

quia est Relatio Rationis scilicet.

cogitatione & voluntate Christi, non Natura, instituta.

Ph. M. Dial. l.
 1. Reg. 1. & 5
 de Rel.

in Materiã		in Formã.		Respe- cti- vè jungi- tur et	Actio GRA- TIÆ Signata insensibilis. interna Cibatio Potatio Animæ et Spi- ritus
Pani. Cali- ci vini Corporeo Elemētari Terreno	} jungitur } respecti- } vè } et	Panis. Calix Sanguinis Gratiæ. Ani- malis Spiritualis. Cœlestis	Actioni Sensibili Externa Cibationi Potationi		
Hæc est Unio Sacramentalis quò ad Materiam.		Hæc est Unio Sacramentalis quò ad formam.		B Relati-	



Luth-in Cät. Hilsfi:

Wer sich wil zu dem
Lijch machen: Der
hab acht auff seine sa-
chen. Du solt glauben
vnd-dz es sey ein speiß
der Krancken/ den ihr
Herz von Sünden
schwer/ vnd für angst
ist betrübet sehr.

Solch groß gnad
vñ Barmherzigkeit/
Sucht ein Herz inn
grosser arbeit.

In Postillâ Ecclesia-
sticâ Festo Corporis
Christi inquit.

Über die wort:
Mein Fleisch ist die
die rechte Speise:)
Wañ ich glaube daß
Christus der wahre
Sohn Gottes sey vñ
Himel kommen, vnd
habe sein blut vergos-
sen/ vnd habe mich sel-
lig/gerecht vnd lebens-
dig gemacht so bin ich
satt. Da vorwandes
le ich mich inn diese
Speise, vñ diese Spei-
se vorwandelte sich wie
derumb in mich: wie

NORMA est

Modus Ana-
logiæ mediâ-
te Spiritu, cu
jus est Signū
ut & Verū Gra-
bum)
tia.
c.

a. Ioh. 6. 70. 26. 27
Dixit Iesus Que-
ritis me, quod co-
medistis de Pani-
bus & saturati es-
tis. Operamini
cibum manentem
in vit. etern quam
Filius hominis
dabit.
Vide tot. cap text
pree. & seq.
b. 70. 61.
Spiritus
est qui vivificat-
Verba que ego
loquor vobis Spi-
ritus sunt & vita
sunt.

Phil. Mel. Exa.
in defn. Cæna
Domini. Filius
Dei testatur se
assumpsisse Hu-
manam natu-
rā propter nos,
ut nos quoq; sibi
insertos fide mē-
bra sua faciat si-
mul se velle in-
credentibus esse-
et vivificare si-
cut inquit: Ioh.
15. Manete in
me et ego in vo-
bis: Qui manet
in me & ego in-
dens inseratur
Christo, & fiat
ejus membrū &
testimoniū hab.

c. nam eodem modo de Sacramen-
tis dicitur, (& creditur) ut de
verbo. Sacramentum enim est
verbum visibile. Phil. Ex. loc. de
Cæna Domini. Quis est
fructus?

quod Filius Dei assumpsit Humanam
naturam propter Nos, ut nos sibi inser-
tos tanquam surculos servet, cum totum
genus humanum funditus periturum fu-
isset, nisi ipse Massam nostram assump-
set & nos sibi insereret. Ita Cæna Do-
mini est Communicatio Corporis & Sanguinis
Domini nostri Iesu Christi. iuxta
Paul.

es dan mit der natürlichen Speise zugehet.
Das meinet der Herr da er spricht:

Wer von meinem Fleisch isset / vnd
trincket von meinem Blutte / der bleibet in
Mir / vñ ich in ihm. Denn wie die Leibliche
speise / so der Mund zu sich nimpt / sich ver-
wandelt / in der Menschen wesen / also / Das
sie ihre gestalt verleuret / vnd zue Blut vnd
Fleisch wird: Also auch / wenn die Seele Gots
tes wort von Christo mit Herzen fasset / vnd
zu sich nimpt / So bleibet der Glaube nicht
müßig / sondern durcharbeitet / vnd vorwans-
delt den Menschen / das er gar in Christum
eingeleibet wird vñ Christus in ihm.

Paul. Calix Benedicti-
onis, quem benedici-
mus, nonne uinovia San-
guinis Christi est? Pa-
nem quem frangimus,
nonne uinovia Corpo-
ris Christi est?
1. Cor. 10. v.
16.

b. Luth. Cant de Bapt. Gott spricht vnd wil das Wasser. (Brod
vnd Wein) sey nicht allein schlecht Wasser (Brod vnd Wein)
Sein heiliges Wort ist auch dabey mit rechte Geist ohn
massen / der ist allhier der Täufer. (Speiser.)

Cogitationis sive Rationis
per quam
Relatio seu Respectus iste
Autor
Christus.

Luth. parv. Catech. ab
ipso Christo institutum.
Cant. de Cœnâ Domini.
Der vns selber hat gespei-
set / mit seinem Fleische
vnd mit seinem Blutte.
Der heilige Leichnamb
ist für vns gegeben zum
Eode das wir dardurch
leben / nicht grösser gütte
könt er vns geschencfen.

Matth. 26. v. 27. Cùm accepis-
set Iesus Panē et benedixisset,
Fregit, & dedit. & dixit,
Hoc. τὸ το (non οὖτος sc:
ὁ αἶνος) est corpus meū & cūm
accepisset Calicem & benedi-
xisset, dedit (Iesus) dicens: Bi-
bite. τὸ το ἐστὶ τὸ αἶμα μου. Ead.
v. Marc. 14. v. 22. 23. Luc.
22. v. 19. 20. & 1. Cor. 11. v.
23. 24. 25.

Phil. Mel. Ex-
am. def. Cœ:
Domini Sicut
in verbis E-
vangeliū insti-
tuta est, in
quâ sumtio-
ne Filius DEI
testatur. Se ap-
plicare creden-
tibus.

B 2

Relati



Relationis

Fundamentum

Materiale vid. Signum, Panis, Calix, Esus, Potatio, Terminus.

Formale, videl. Ordinatio seu ordo ad Significandum Pro-

Ph. M. Dia. missum, quod exhibetur, quum recipitur & pera-
l. 1. Reg. 6. gitur Fundamentum.
de Rel.

MODERATRIX.

Phil. Mel. Dial. l. 1. Pred.
Action.

Sacramenta sunt Acti-
ones Faciende FIDE. nã
Huius ut invisibile ver-
bum, itã & visibile; uti
Filius DEI totus, itã qui
sunt Christi in Christo,
& à Christo, objectum
ad quod respectus est, iux.
R. 4 & 5 Relativ.

MODERATIO
Eius heic talis.

Quum Homi-
nis cogitatio atq;
voluntas, assen-
susq; Signo alium
peculiarem Finẽ
attribuit iuxta
verbum Christi,
et unica Rei qua
si binas personas
induit, tum Rea-

v. Mel
Di. lib.
4. de
Nom.
Distinct

FIDES

Respicens, Amplectẽs,
Applicans,
Relativẽ se habens ad
Promissionem
rursus

Mediante SPIRITU
cuius est
et

VERBUM

&
SIGILLUM.

Luth. in Cant. Husi
Gleubestu das von
herzen grunde / So
bistu recht wol ges-
schickt / vnd die Spei-
se dein Seel erquickt.

In Cant. Pasch.
Der Glaub wil
keins andern leben.
Pestil. Eccl. Dom.
Septuages. supr.
Epist.

An dem leiblichen
Brod vñ Wein auff
dem Altar essen vnd
trinckẽ wir den wah-
rẽ Christum / Geistes
lich / das ist / im essen
vñ trincken eussers
lich / vben wir den
Glauben innerlich.
liter

liter Panis Elementaris Ratione Fideli
seu credula (Fidei) Panis vite , Corpus
CHRISTI vel CHRISTUS Caro si-
vè Homo Factus est. Sic Cibatio realiter
est corporis , Ratione Fidei Anima &
Spiritus (juxtà modum distinctionis du-
plic. de quo videatur Philip. l. 4. Dial.)

Interea FIDES intuens unà cum Medio ipsum Media-
torem connectit sibi PROMISSIONEM (Gratia & om-
niam, Quae Gratiàm illam efficiunt aut cum Ea concurrunt)
Verissimum enim Filium DEI in hac Cæna velle FIDE
accipi Beneficia sua, & Totam Redemptionem respici & appli-
cari.

Luth. in Cant. de Bapt. - Der Glaub im Geist die krafft
verstehet des Blutes Jesu Christi: Und ist für ihm eine
rothe flut von Christi Blut gesehet / die allen schaden heil-
en thut / von Adam her / 2^o.

909.
Wie auch im Alten
Testament des glaus
bens zeichen war der
leibliche Fels / da sie
Wasser austruct. n
leiblich.

1^o h. M. Di-
al. l. IV. de
Rel. oppos.
Reg. 1.
Id. Exa. L.
de. C. D. in
appellat.
Eu Xag.

SIGNVM HOC

est

GRATIÆ

TERMINON seu Signum NECESSARIUM,

Quod Divinò ordine Nuncium est;

Hoc est Corpus Meum &c.

Hoc Facite in Mei commemorationem.

Id L. 4. De
Lo. à Sign.

| Quo moventur piorum Hominum.
| Animi & inde Signata (Fide, Bo-
| No MOTU utentis) ratiocinantur.

Simul

Antecedens, Comitans, Consequens.

Namq; in Relatione possunt esse

Respectus diversi.

B 3

Materi

ANTECEDENS Signando
 Materialiter. mox { Corpus tradendum.
 Sanguinem effundendum. - (BIS.
 Pro comparanda GRATIA-PRO VO-
 Formaliter { Fractionem, & Distributionem cor-
 poris Fracti & Sanguinis Effusi
 pro GRATIA concilianda ad v-
 a-PRO VOBIS.
 Finaliter. commo-
 nefaciens { In prima Cæna de promissione
 conciliate GRATIÆ
 Nunc, quoad Actionem, de constan-
 tia recuperata GRATIÆ perpe-
 tuum continuanda & conservan-
 da.

In Rem cadēs quatenus Signat in presenti.
 *
 quia Sacram. Exhibent promissa. Bona.
 (Ph. M. Dia. in predic. Action) nec ociose mentes attendunt, qualis hæc sit connexio promissionis & Fidei, sed quum Næs mota vo-

(Panem GRATIÆ Signatum)
 Materialiter { CORPUS CHRISTI. - S. Paul. 1. Cor. 10. Panis nonne est $\kappa\omicron\iota\upsilon\omega\nu\iota\alpha$ Corporis CHRISTI? Calix
 SANGVINEM { Benedict. an nonne est $\kappa\omicron\iota\upsilon\omega\nu\iota\alpha$ Sanguinis CHRITTI?
 Formaliter { Cibationem Anima
 Potationem Spiritualem ad GRATIAM.
 Refectionem
 Salvationem

Ph. Mel Exa de C.D. ut nos CHRISTO insertos Fide membra Eius faciat. Qui in Nobis manens. Ncs in ipso manentes VIVIFICET & regat.
 Joh. 15.
 ce divi-



ce divinā, in qua promittitur (Remissio p. & qua hæc comprehendit) et auditā eā voce erigitur, ibi agnoscit Fidē Relativē se habere ad promissionem, arripens & retinēs, quod promittitur.

Ph. M. Dial. ii. 4. L. ab oppos. Reg. 1. de Rel. & p.

F I D E S. n. Relationis Dux ordinis & Respectus Moderatrix, quā sumus et jam cum CHRISTO sedente in cælo.

-Luth. pref. Biblior.

ABSENTISSIMA (habet presentissima. (Luth. com. Gen. c. 12.)

Est in voluntate accipiente PRÆSENS Beneficium (Ph. Dia. l. 1.)

Et qui FIDEREtinet Evangelium, in eo verè Adest FIL. DEI.

(Ph. Exam. def. C. D.)

Rom. 10. v. 8. Ne dicas in corde tuo, Quis ascendet in Cælum? Hoc est CHRISTUM inde reducere. PROPE TE VERBUM est. in CORDE TUO. Hoc est VERBUM FIDEI.

Luth. Dom. LXX. Wo Gottes Wort ist/da ist Christus.

Finaliter

Estificādo, quod promissio ad nos pertineat. (Ph. M. Ex. Q. quare additū sunt ritus promulg. promiss.)

Itemque verissimum, Filium DEI velle in h. c. accipi Beneficia sua. (Ib. de voc. C. D.)

Materia-liter

(Panem datum de Cælo) Corpus fractū, traditū pro GRATIA. (Sanguinem effusum.)

Consequens signans

Forma-liter

(Traditionem, consummatā pro GRATIA. Fractionem) TIA Salvatoris tā corporis quam Anima. (Effusionem) prestando



Finaliter } præstando istorum omn. COMMENDATIONEM. i.
 ut ait CHRISTVS. Hoc fac. in MEI commemo-
 rationem, non historicam modo. sed quæ sit Fidei veræ
 in ME. scil. Eam testificans, quæ statuat, credat, &
 prædicet Filium assumisise Hum. Natur. propter Nos,
 ut nos quoq; sibi insertos Fide Membra sua faciat. &
 Nos ablatos esse Sangvine-Eius. utrumq; complectitur
 Dominus, Confirm. FIDEI & Gr. Action. Quia Recor-
 datio Non SIMVLATA est: inquit Dn. Philip.

Ph. M. Exa.
 L. de C. Dom

DE
 COENA DOMINI
 ORTHODOXO-
 LOGIA

RODOLPHI GOELENI Hexame-
 tro Iambico de coniunctis Distinguen-
 dis, non Divellendis.

MEL. LAVBAN I.
 OD. VII. L. IV.

Um Domini in Sacris, vocemq; Manumq;
 Ministri
 Discerne, nec divelle, non impegeris
 Igne sacro Christo, sed aqua baptisso Minister:
 Distingvit hæc Fides, licet fiat simul
 Te Christus se ipso pascit: do signa Minister.
 Distingvit hæc Fides, licet fiant simul
 A signis Res, Dona Dei, cor ab ore fidele
 Distingue, nec divelle, & haud erraveris
 Panem discipulis Christus fregitq; deditq;
 Distincta quæ sunt, haud in unum misceas.
 Quæ vult juncta Deus distingvere, solve nō
 Discriminare res, an est discerpere? (est
 Quæ benè cunq; Dei discrevit spiritus ipse,
 Audacia hæc mortalium confuderit?
 Ne confundat homo, quæ dividit arbiter ille,
 Quæ coniugavit Deus, homo ne separet.

VERBA videlicet
 Ipsissima, inquam, VERBA CHRI-
 sequendum est. (STI
 Vel syllabatim, ac littera, ceu sonat
 Quis diffitetur? sed simul addebet
 Quæ verba sensus prædicentur
 Quæ erere dexteriore cura.
 Nam verba IOVAE vivifici inscisa
 Sensus IEHOVAE non cerebri absona
 Figmenta mortalis, fugacem,
 Et sine mente sonum putabis?

†
 Nempe FIDES, ut ait Vetustas,
 EST COPVLATIVA VNA, nec aurea
 Vena Israelis Sphingis adagia
 Aut inter ipsos litigandi
 Materiem Andabatis scaturit.

I R E N A E V S
 Lib. 4. c. 34.

PANIS, Qui est à Terra, percipiens Vocationem DEI, jam non com-
 munis Panis est, sed EUCHARISTIA ex DVABVS Rebus
 constans, TERRENA & COELESTI.

Aug VI 46(1)

ULB Halle 3
003 143 333

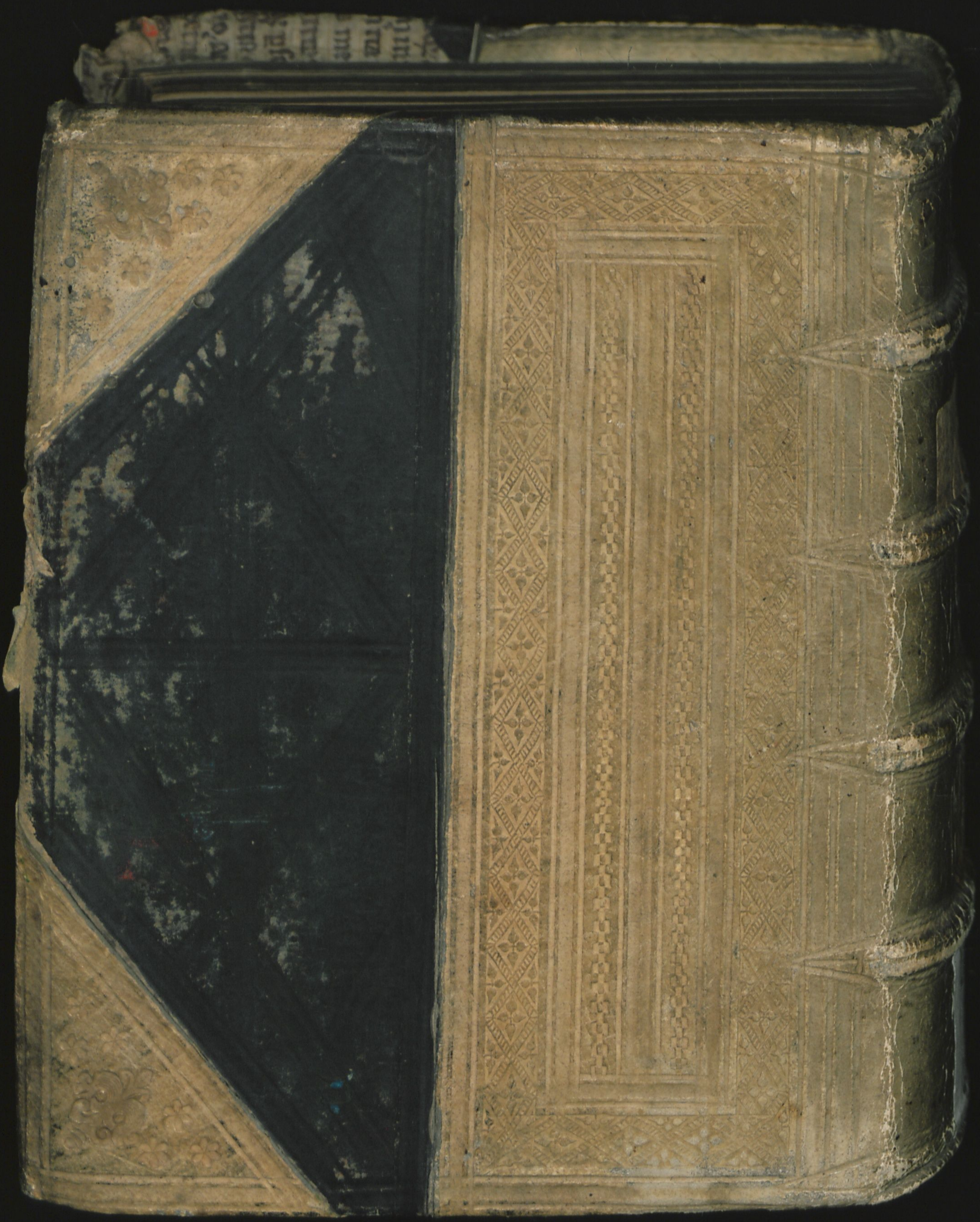


82

Reho

15. 17







Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

ATIAE.

rthodo-

as

Large decorative initial letter

ge!

EN-
NI
NA